

Door: Corinne Sebreghs

De ReadingPen: krachtig hulpmiddel voor dyslectici

Dyslectici hebben vaak baat bij leesondersteuning in de vorm van een computer, maar dat een computer ook zo klein als een pen kan zijn, toont de ReadingPen. Deze 'leespen' is een technisch hoogstandje dat op vele manieren dyslectici kan helpen om met hun leesmoelijkheden om te gaan.

Nieuw hulpmiddel In de hedendaagse maatschappij wordt steeds op meer en andere manieren gecommuniceerd. We hebben e-mail, internet en SMS om elkaar berichten te versturen. Daarnaast bestaan er nog steeds brieven, nota's, boeken, artikelen en andere geschreven teksten waarmee berichten en informatie worden overgedragen. De noodzaak om te lezen is ondanks deze nieuwe technische communicatiemiddelen niet minder geworden, maar eerder toegenomen. Voor dyslectici die de grootste moeite hebben met lezen wordt het er heden ten dage dus niet makkelijker op. Gelukkig zijn er ook technische ontwikkelingen die dyslectici ten goede komen.

Een van de nieuwste hulpmiddelen is een klein, handzaam apparaat, dat gehanteerd wordt als een pen, de ReadingPen. Zoals de naam al zegt, is de ReadingPen een apparaat dat kan lezen. De pen leest woorden die door de gebruiker worden gescand hardop voor en biedt bovendien nog extra mogelijkheden zoals een digitaal woordenboek, dat de betekenis van gescande woorden met een druk op de knop direct weergeeft. De ReadingPen lijkt meer dan alleen maar een knap staaltje techniek, waarvan de mogelijkheden verder strekken dan het ondersteunen van het leesproces van dyslectische leerlingen.

Dyslectische leerlingen Leerlingen met dyslexie hebben moeite met het automatiseren van de woordidentificatie en ontwikkelen de vaardigheid in technisch lezen zeer moeizaam (Van der Leij, 1998). Een blad met tekst is voor een dyslecticus een brei van woorden, waar nauwelijks door-

heen te komen is. De decoding van de woorden neemt veel tijd in beslag, waardoor aandacht voor de inhoud van de tekst vermindert. En dat terwijl de leerling intelligent genoeg is om de tekst te kunnen begrijpen en niet de inhoud van het gelezene aan de slag te gaan. Dyslexic kan, zeker wanneer het niet onderkend wordt, tot grote frustraties leiden.

Wanneer de verbale competentie van een dyslectische leerling voldoende groot is om teksten te lezen die aansluiten bij zijn cognitief niveau, zorgen de leesproblemen ervoor dat ook het studeren moeizaam gaat. Daarvoor moeten immers studieteksten uit schoolboeken studierend worden gelezen. De dyslectische leerling komt daar niet aan toe, omdat de tekst voor hem niet toegankelijk is. Dit kan negatieve effecten hebben op de leermotivatie van de leerling, waardoor het probleem mogelijk gemaskeerd wordt door moeilijk of recalcitrant gedrag. Als vervolgens de leesproblemen van de leerling door docenten uitgelegd worden als het resultaat van ongemotiveerdheid en gebrek aan concentratie wordt de kans op adequate hulp aanzienlijk verkleind. Naast vroegtijdige onderkenning van de leesproblemen is een goede aanpak van de leesproblemen dus van even groot belang. Als leerlingen na onderkenning van de dyslexie niet de hulp krijgen die past bij hun leesproblemen, kan dit immers alsnog gevolgen hebben voor de motivatie en werkhouding van de leerling.

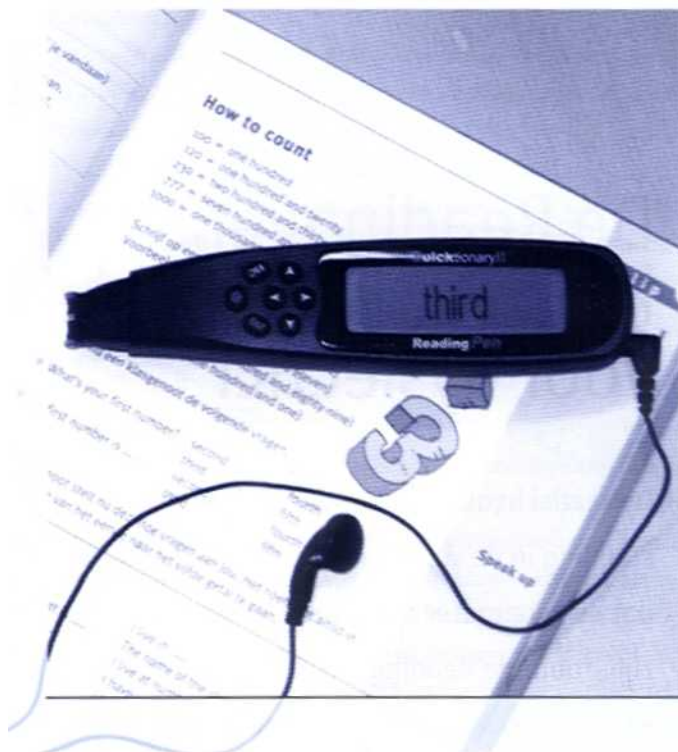
Aanpak van leesproblemen Zodra duidelijk is dat een leerling gehinderd wordt door ernstige leesproblemen, die al dan niet bevestigd worden in een dyslexieverklaring, kan hulp worden geboden om de leesproblemen aan te pakken. Van der Leij (1998) onderscheidt een vijftal methodische motieven voor de aanpak van leesproblemen. De belangrijkste daarvan zijn 'remediëren' en 'compenseren', maar er zijn ook andere manieren om het probleem aan te pakken, te weten 'corrigeren', 'stimuleren' en 'dispenseren'. Als gekozen wordt voor remediering, wordt er naar gestreefd de problemen te verhelpen door die aspecten van het lezen die de leerling slecht of matig beheerst verder te ontwikkelen. Het kan gaan om het aanleren en oefenen van deelvaardigheden, zoals de teken-klankkoppeling of het trainen van fonologische vaardigheden. 'Compenseren' lijkt het tegengestelde van 'remediëren'. wordt bij remediering gewerkt aan de vaardigheden die de leerling zwak beheerst. bij compenseren gaat men uit van de sterke kanten aan de leesvaardigheid van de leerling en probeert men door middel van de verdere ontwikkeling daarvan de leesvaardigheid van de leerling te verbeteren. Om leerlingen te helpen beter om te kunnen omgaan met hun dyslexie wordt vaak gebruik gemaakt van compenserende software (zie ook Callebaut, 2002). Deze middelen zijn methodeonafhankelijk en sluiten daardoor aan bij alle te bestuderen lessen. Bovendien kan de leerling met deze middelen ook direct zijn huiswerk maken,

wat kostbare tijdwinst oplevert voor de toch al zo zwaar belaste leerling met dyslexie.

'Corrigeren' is een aanpak die zich niet richt op het leesproces, maar op basale psychische en fysieke functies die aanwezig moeten zijn om te kunnen lezen. liet gaat dan bijvoorbeeld om de training van uitspraak of de verbetering van het verbaal leervermogen door middel van medicatie. 'Stimuleren' en 'dispenseren' zijn beide geen aanpak van het leesprobleem zelf, maar manieren om er voor te zorgen dat de neveneffecten van het leesprobleem beperkt worden. De meest voor de handliggende uitleg van 'stimuleren' is leesstimulering. Leerlingen die problemen hebben met lezen, verliezen op den duur het plezier in lezen. Bovendien kunnen de leesproblemen ook invloed hebben op de eigenwaarde van de leerling, diens taakbeleving en inschatting van de eigen competentie. Een aanpak van leesproblemen die uitgaat van 'stimuleren' richt zich dan ook niet alleen op het bevorderen van de leesmotivatie, maar ook op het vergroten van de motivatie voor het leren door te werken aan het leergedrag en de werk- en studiehouding van de leerling. 'Dispenseren' ten slotte houdt in dat met de leesproblemen van de leerling wordt omgegaan door maatregelen te nemen, die het mogelijk maken om activiteiten waarbij lezen een rol speelt op een andere manier vorm te geven, te vermijden en/of te vergemakkelijken. Zo kan een docent een proefwerk mondeling afnemen en een school kan de examenregeling zo aanpassen dat dyslectische leerlingen verlenging van examentijd krijgen. Ook kan men investeren in materiele middelen zoals studieboeken op cassette en computers om teksten te bewerken, vergroten of met behulp van speciale programma's voor te laten lezen.

ReadingPen Binnen het scala aan hulpmiddelen die kunnen worden ingezet om leerlingen met leesproblemen te helpen leestaken uit te voeren, is de ReadingPen een apparaat dat opvalt door zijn vorm en toepasbaarheid. De ReadingPen is, zoals het woord al zegt, een 'leespen', een pen, die woorden voor kan lezen op het moment dat het een dyslecticus niet lukt om het woord te identificeren, liet is wonderlijk dat een pen met een grootte van een enorme stift een computer bevat, die het mogelijk maakt om tekst te scannen en vervolgens hardop voor te laten lezen.

na een paar tellen verschijnt
het gescande woord,
dat vervolgens automatisch
verklankt wordt

De makers van de ReadingPen, Lexima BV, noemen het apparaat een 'studiemaatje', waaruit al blijkt dat de ReadingPen vooral is bedoeld voor leerlingen in het voortgezet onderwijs en de laatste klassen van het basisonderwijs. Leerlingen kunnen met behulp van de pen hun studietaken makkelijker aanpakken, omdat de ReadingPen de moeilijke woorden die zij al lezend en studierend tegenkomen, hardop voor hen uit kan spreken. De pen is overigens eenvoudig in gebruik. De leerling hoeft slechts de pen een paar millimeter voor het te lezen woord op het papier te zetten en vervolgens de pen over het woord te laten 'rollen'. In het venster op de pen verschijnt na een paar tellen het gescande woord, dat vervolgens automatisch verklankt wordt. Deze automatische verklanking is één van de vele opties van de pen en kan ook uitgeschakeld worden, zodat de leerling het woord pas hoort na een druk op één van de knoppen op de pen. Door middel van een oortelefoontje kan de leerling het woord horen, maar wanneer de leerling op een rustige plek aan het lezen is, is het volume van de pen ook voldoende om het woord zonder oortelefoon te horen. De pen leest overigens niet alleen maar losse woorden. Hele zinsdelen, maar ook hele zinnen tot een maximum van drie regels kunnen worden voorgelezen.

Mogelijkheden De pen heeft meer functies dan de uitspraakmogelijkheid. Een gescand woord kan ook worden gespeld, maar de losse letters worden dan niet verklankt zoals ze in het woord klonken, maar als alfabetletters. Het woord 'pad' spelt de ReadingPen als [pee], [aal [deel. De ReadingPen heeft ook de mogelijkheid het gescande woord in het Nederlands te verklaren of te vertalen in het Engels. De pen bevat daartoe het complete Van Dale woordenboek hedendaags Nederlands, een woordenboek Engels-Neder-

lands en een woordenboek Nederlands-Engels. Er kunnen dus ook Engelse woorden worden gescand, die in het Nederlands kunnen worden vertaald. Het woordenboek kan hardop worden voorgelezen, zodat de leerling ook de tekst op de pen makkelijk kan lezen. Verder is het mogelijk om in het woordenboek van de pen verder te zoeken. Een woordenboekverklaring bevat soms woorden die de leerling niet kent, waardoor de verklaring niet goed begrepen wordt. De pen kan in dat geval ook een woord in de verklaring opzoeken. Daarmee geeft de pen leerlingen de mogelijkheid zelfstandig te zoeken naar woordbetekenissen en verliest de leerling weinig tijd tijdens het lezen, omdat hij niet steeds in het woordenboek hoeft te bladeren.

Leerlingen verliezen door het gebruik van de ReadingPen bovendien weinig tijd, doordat ze zonder veel moeite een woord waarover ze struikelen met een pennestreek kunnen decoderen. Hierdoor kunnen zwakke lezers zich ook beter concentreren op de inhoud van de tekst. Het is niet zo, dat de leerling niet hoeft mee te lezen of zich niet meer in hoeft te spannen om de tekst te lezen. De leerling leest met de pen slechts enkele woorden op het moment dat het leesproces stagneert. De noodzaak om de leesvaardigheid te ontwikkelen en leesstrategieën te leren gebruiken, wordt door de ReadingPen dus zeker niet weggenomen. De leerling moet ook als hij de ReadingPen gebruikt een groot deel van de tekst zelf lezen en strategieën gebruiken om de inhoud van de tekst te begrijpen en te weten welke van de woordbetekenissen die de ReadingPen geeft, past in de context van de gelezen tekst.

Remedial teaching De ReadingPen heeft een ingebouwde computer die de woorden die de leerling scant in zijn geheugen opslaat. De pen creëert zo een woordenlijst van de laatste 300 ingescande woorden. Deze woordenlijst kan men uploaden naar de pc, zodat er allerlei oefeningen met de gescande woorden kunnen worden gemaakt. Deze functie van de ReadingPen is niet alleen voor de leerling interessant, maar ook voor de remedial teacher die de leerling begeleidt. De leerling kan alle woorden die hij heeft gescand nog eens nalezen en wanneer hij dat met behulp van de ReadingPen doet, kan hij de woorden ook nog een keer beluisteren. De remedial teacher krijgt door het raadplegen van de lijst met woorden die de leerling heeft gescand inzicht in het soort woorden waarmee de leerling moeite heeft. Zo kan remediële hulp zonder het afnemen van extra toetsen gericht op dat type woorden worden vormgegeven. Bij de moderne vreemde talen levert vaak het vak Engels voor dyslectici problemen op, omdat er zoveel verschillende klanken aan dezelfde letters gekoppeld kunnen worden. De ReadingPen spreekt Engelse woorden correct uit en kan bovendien de Nederlandse vertaling van Engelse woorden geven. De remedial teacher die wil dat de leerling de klank-letterkoppeling in het Engels oefent, kan zelf een aantal

woorden met de te oefenen klanken inscannen en vervolgens de leerling met de woorden laten oefenen. De leerling laat de pen de ingescande woorden uitspreken en vervolgens herhaalt hij het gehoorde en gelezen woord. Natuurlijk is dit ook mogelijk met een computer met een taal-spraakprogramma, maar de ReadingPen biedt het voordeel dat de leerling overal kan oefenen. De pen is immers zeer handzaam en is daardoor makkelijk mee te nemen. Door de oortelefoon kan de leerling zich op het gehoorde woord concentreren en worden andere geluiden buitengesloten. De leerling kan zichzelf bovendien overhoren door de woorden die hij moet leren in te scannen, te beluisteren en vervolgens op te schrijven zonder op het venster te kijken. Door na het schrijven de woorden nog een keer te beluisteren, kan de leerling zelf de geschreven woorden controleren. In geval van twijfel kan het woord nog worden gespeld, waardoor controle makkelijker wordt.

Volwassen dyslectici De hierboven beschreven gebruiksmogelijkheden van de pen zijn niet de toepassingen waarvoor de ReadingPen primair bedoeld is. De ReadingPen is bedoeld als hulpmiddel om leerlingen die moeite hebben met lezen te ondersteunen. Natuurlijk kunnen ook volwassen dyslectici de pen gebruiken tijdens hun werk of als ze een boek willen lezen. Dat laatste is iets wat veel dyslectici niet meer doen: lezen voor hun plezier. Met de ReadingPen lijkt dat leesplezier terug te kunnen komen. Volwassenen lijken echter sceptisch te staan ten opzichte van de pen. Ze hebben al een lange weg van vallen en opstaan bewandeld om te komen waar ze zijn en zijn er niet zo maar van overtuigd dat de pen toegevoegde waarde heeft. De meeste van hen hebben al strategieën gevonden om in hun werk niet al te veel hinder van hun leesproblemen te ondervinden.

Zo vertelde Korine Wit, plaatsvervangend postcommandant van het brandweerkorps Utrecht, dat ze in het verleden al de nodige strubbelingen had gehad om haar leesproblemen onderkend te krijgen. De pen leek haar zeker *een* interessant hulpmiddel, maar om voor haar van werkelijk praktisch nut te zijn zou de ReadingPen grotere tekstgehelen moeten kunnen lezen. Bovendien sprak de pen de tekst nogal snel uit, waardoor ze zonder mee te lezen de tekst waarmee de pen werd uitgeprobeerd, niet onder de knie kreeg. Later bleek overigens dat ook de spreeknelheid van de pen is in te stellen. Verder gaf Korine aan dat het ook met de ReadingPen nog steeds van belang is om voorafgaand aan het lezen, eerst te oriënteren en voorspellingen te doen ten aanzien van de inhoud van de tekst. Die kennis is nodig om de tekst te begrijpen, maar ook om de door de ReadingPen uitgesproken tekst makkelijker te volgen.

In de beroepspraktijk waar om reden van besparing op papier de lettertypes en de marges klein zijn, zijn teksten voor dyslectici niet te doorgronden. Letters van het type 'times new roman' met een puntgrootte van 10, zijn ook met

de ReadingPen niet heel makkelijk te lezen, zeker niet als er hele zinnen en alinea's gelezen moeten worden. Desalniettemin zou Korine de pen aanschaffen als hij minder duur was.

Gebruik in RT-lessen Remedial teachers die de pen hebben bekeken en uitgeprobeerd, geven aan dat de pen meer mogelijkheden heeft dan zij in hun praktijk gebruiken. Vooral wanneer je als remedial teacher in een school werkt en veel leerlingen moet begeleiden, is het lastig de pen voor meer doeleinden in te zetten dan als leeshulp voor een individuele leerling. Roos Wierts, remedial teacher op het Stedelijk College Eindhoven, vindt de pen een goed hulpmiddel, maar merkt dat het tijd kost om de pen in de RT-lessen te integreren. De pen heeft volgens haar meer mogelijkheden dan zij zou kunnen gebruiken. Het feit dat de pen de woorden die de leerling scant' onthoudt' en kan weergeven als woordenlijst biedt volgens Roos bijvoorbeeld mogelijkheden om de docent Nederlands inzicht te geven in de taalbeheersing van de leerling. In de lessen Nederlands zou dan ook gewerkt kunnen worden met de woorden die de remedial teacher heeft uitgelegd en de vaardigheden die tijdens de RT-lessen zijn aangeleerd om de woorden te lezen en begrijpen zouden door de docent Nederlands nog eens geoefend kunnen worden. Deze samenwerking tussen de remedial teacher en de docent Nederlands is heel wenselijk, maar de realisatie ervan zal enige tijd in beslag nemen.

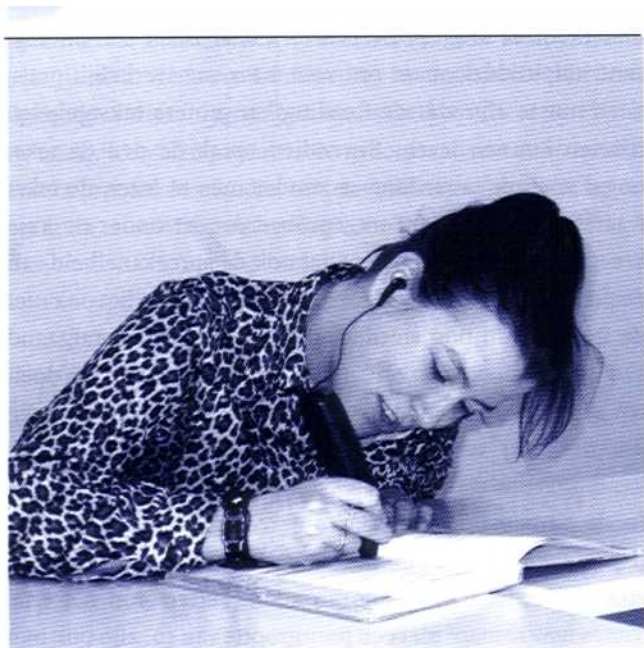
Ook heeft Roos gemerkt dat leerlingen moeten wennen aan het gebruik van de pen. Het scannen blijkt toch enige oefening te vergen. In het begin 'pakt' de pen het te scannen woord niet meteen en verwacht de leerling direct het woord te horen, maar de ReadingPen heeft soms even tijd nodig om het gescande woord te lezen. Die tijd wordt wel eens als te lang ervaren, hoewel het nooit langer dan 10 seconden duurt voordat het woord in het venster verschijnt. Een leer-

ling die de pen probeerde, had minder moeite met de 'leestijd' van de pen, maar merkte op dat ze het jammer vond dat er geen andere stem was gebruikt voor de ReadingPen. Het leek haar dat de stem van de pen op den duur irritatie op zou wekken. Toch zou ook zij graag de ReadingPen als studiemaatje tot haar beschikking willen hebben.

Allochtone leerlingen Een doelgroep waarvoor de ReadingPen niet bedoeld is, maar die toch zeer wel baat lijkt te hebben bij het gebruik van de pen, is allochtone leerlingen. Deze leerlingen hebben een beperkte woordenschat en het lezen in het Nederlands als tweede taal levert ook vaak de nodige problemen op. Het automatisme waarmee Nederlandstalige klasgenoten lezen is voor hen lang niet altijd vanzelfsprekend, waardoor het gebruik van de ReadingPen een prettige ondersteuning kan zijn.

Veel allochtone leerlingen hebben ook problemen met het schoolvak Engels. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door het feit dat de leerlingen via hun tweede taal het Engels als een derde taal moeten leren. Bovendien blijkt het voor deze leerlingen vaak moeilijk om de Engelse spelling en de uitspraak van het Engels te leren. Soms interfereert de Nederlandse spelling met de Engelse spelling, omdat het voor de leerling moeilijk is beide registers uit elkaar te houden. De Engelse TTS (text-to-speech)spraakmodule in de ReadingPen is goed, waardoor de pen deze leerlingen in staat stelt te oefenen met de Engelse uitspraak en de Engelse spelling. De leerling kan immers zichzelf overhoren en de uitspraak van de woorden oefenen.

Belangrijker voor allochtone leerlingen is echter de woordenboekfunctie van de ReadingPen. Allochtone leerlingen die deelnemen aan het voortgezet onderwijs, met name als zij een opleiding volgen binnen de theoretische leerweg, havo of het vwo, maken veel gebruik van een woordenboek tijdens hun lees- en studiewerk. Zeker als deze leerlingen als zij-instromer in het voortgezet onderwijs zijn binnengekomen, is hun Nederlandse woordenschat beperkt. Zij volgen echter een opleiding waarvoor ze schoolboeken moeten gebruiken die vol staan met zaakvakwoorden, schooltaalwoorden, instructiewoorden en laag frequente alledaagse woorden. Bovendien is het tempo waarin de studieboeken moeten worden gelezen hoog en kan de leerling het zich zeker tijdens de lessen niet permitteren om in zijn woordenboek te bladeren om het juiste woord te vinden. De ReadingPen geeft dan de mogelijkheid snel de betekenis van de woorden op te zoeken. Bovendien kan de leerling de uitspraak van het woord horen en daardoor het woord sneller lezen. Als hulpmiddel voor het leren van correcte Nederlandse uitspraak is de ReadingPen echter niet geschikt, omdat daarvoor de Nederlandse TTS-module niet goed genoeg is.

Verwachtingen Wat vooral is opgevallen in de periode waarin de pen door mij aan de verschillende doelgroepen van remedial teachers, docenten en leerlingen is getoond, is dat de ReadingPen toch met de nodige scepsis wordt bekeken. Doordat de pen een wondermiddel lijkt te zijn, zijn de verwachtingen hoog gespannen. De ReadingPen is immers een zeer handzaam apparaatje dat eigenlijk een hele computer bevat. Men verwacht geen enkel falen en de pen moet woorden snel kunnen lezen.

Het is jammer dat door die hooggespannen verwachtingen het eerste enthousiasme soms omslaat in kritische geluiden, die eigenlijk niet terecht zijn. Zo is de opmerking dat de pen soms te veel tijd neemt om een woord te lezen enerzijds terecht als men versucht dat de pen net zo snel leest als een geoefende lezer zonder leesproblemen. Anderzijds is de tijd die de pen neemt om een leerling toegang tot een tekst te geven, erg kort vergeleken bij de moeite die een dyslectische leerling heeft om een moeilijk woord te lezen. Bovendien heeft de pen andere effecten die het gebruik van de pen zeker rechtvaardigen. Zo zijn leerlingen niet meer afhankelijk van een docent of remedial teacher als zij een tekst moeten lezen. Ook kunnen zij overal lezen, omdat de pen in tegenstelling tot een computer, makkelijk in een jaszak of schooltas is mee te nemen. Die onafhankelijkheid is voor leerlingen die tot dan toe steeds om hulp moeten vragen, een groot goed.

Verder zal de weerstand die veel leerlingen hebben tegen het lezen afnemen als zij makkelijker toegang hebben tot teksten. De ReadingPen draagt daardoor bij aan het hierboven genoemde methodische motief 'stimuleren'. De zelfstandigheid die leerlingen door het gebruik van de pen verkrijgen, kan bovendien een ingang zijn om met leerlingen te gaan werken aan het leren en gebruiken van leer- en leesstrategieën. Als een leerling met behulp van de pen vlot(ter) kan lezen, kan gezocht worden naar manieren om het leesniveau dat de leerling met de pen heeft verder te verhogen. Voorwaarde is daarbij wel dat de leerling de pen altijd tot

zijn beschikking heeft en dat de school de leerling toestaat om de pen tijdens de lessen en tijdens proefwerken en examens te gebruiken. Doordat de woordenboekfunctie door de docent kan worden uitgeschakeld, zou er geen bezwaar moeten zijn om de pen ook tijdens proefwerken en examens te gebruiken (<http://examenblad.kennisnet.nl>).

Methodische motieven

Koos Henneman, deskundige op het gebied van dyslexie en lid van het bestuur van de Stichting Dyslexie, geeft in een interview in *Balans Belang* (2002) aan dat de pen een reïndiërende werking kan hebben. Dit is echter geen vanzelfsprekend effect van de pen. Om ervoor te zorgen dat er werkelijk een reïndiërende werking is, is het toch van belang dat een remedial teacher met de leerling zoekt naar manieren waarop de pen wordt ingezet om de leesvaardigheid te verbeteren. Het is niet zo dat met de aanschaf van de ReadingPen de problemen van een dyslectische leerling zich als sneeuw voor de zon oplossen. De nieuwigheid en het positieve gevoel bij het gebruik van de pen neemt af naarmate de leerling de ReadingPen langer tot zijn beschikking heeft. De leerling went aan het gebruik van de pen en er wordt als het ware een nieuw en hoger instapniveau bereikt voor de remediering van de leesproblemen. Het zou een verkeerde ontwikkeling zijn als men dacht dat leerlingen met de pen geen leesprobleem meer hebben. De pen is een krachtig hulpmiddel, maar leerlingen moeten er ook mee om leren gaan. Dat betekent dat de remedial teaching anders wordt ingevuld, maar niet dat er geen RT meer nodig zou zijn. Ook heeft een remedial teacher tijd nodig om de mogelijkheden van de pen voor de individuele leerling te ontdekken, bijvoorbeeld als het gaat om het herhalen van te leren woorden, het gebruik van de mogelijkheid om woorden te laten spellen, in lettergrepen te laten verdelen of een woordenlijst met moeilijke woorden aan te leggen.

De eerste functie van de pen lijkt dan ook compenseren en 'stimuleren' te zijn. 'Reïndiëren' behoort zeker tot de mogelijkheden, maar dit zal per leerling verschillen. In hoeverre men de ReadingPen in kan zetten in de RT-lessen hangt overigens af van de creativiteit van de remedial teacher, die dan bovendien te allen tijde over een ReadingPen moet kunnen beschikken.

Dyslexieverklaring

De prijs van de ReadingPen doet veel mensen de wenkbrauwen fronsen. De ReadingPen kost namelijk f. 495,-. Dat is veel geld, maar de pen is dat geld meer dan waard. Bovendien zijn er regelmatig aanbiedingen die het mogelijk maken de pen met korting aan te schaffen. Zeker wanneer blijkt dat niet alleen compenseren en stimuleren methodische motieven zijn, waarvoor de pen gebruikt kan worden, maar dat met de pen de remediering op een hoger plan kan worden vormgegeven. Er

zou dan ook gezocht moeten worden naar een manier om de aanschaf van de ReadingPen vergoed te krijgen. Natuurlijk zal dan wel aangetoond moeten kunnen worden dat het gebruik van de pen de leesvaardigheid van een dyslectische leerling vergroot. Als er een vergoedingsmogelijkheid zou bestaan, bijvoorbeeld in de vorm van opname van de ReadingPen in het

ziekenfondspakket dan zouden orthopedagogen steeds het belang van het al dan niet kunnen beschikken over een ReadingPen moeten betrekken als zij onderzoek doen ten behoeve van een dyslexieverklaring. Wanneer blijkt dat de leerling baat heeft bij het gebruik van een ReadingPen zou de orthopedagoog de ReadingPen kunnen voorschrijven als hulpmiddel voor deze leerling op basis waarvan vervolgens vergoeding mogelijk wordt.

Van groot belang is echter dat degene die de ReadingPen gaat gebruiken reële verwachtingen heeft van de ReadingPen. De pen is een wonder van techniek, maar geen wondermiddel tegen dyslexie. De ReadingPen mag dan ook niet gelden als de enig juiste oplossing voor de problemen van dyslectici, die andere hulp overbodig maakt. Door de ReadingPen opent zich echter een nieuwe scala aan mogelijkheden om invulling te geven aan RT bij leerlingen, die dankzij de ReadingPen zelfstandigere lezers kunnen worden, die weer ontdekken dat lezen ook heel leuk kan zijn.

Auteursgegevens

Drs. Corinne Sebrechts studeerde letteren aan de Katholieke Universiteit Nijmegen en specialiseerde zich in het onderwijs Nederlands als tweede taal. Zij is werkzaam als afdelingsleider van de Internationale Schakelklas (ISK) van het Stedelijk College Eindhoven en houdt zich in die functie onder andere bezig met de ontwikkeling en implementatie van taalbeleid in de ISK. Als remedial teacher is zij bovendien betrokken bij de ontwikkeling van een zorgstructuur voor leerlingen die problemen hebben met het verwerven van het Nederlands als tweede taal.

Literatuur

Callebaut, D. (2002). Compenserende software: tekst naar spraak als hulpmiddel bij dyslexie. *Remediaal*, 7, 9-14.

Leij, A. van der (1998). *Leesproblemen. Beschrijving, verklaring en aanpak*. Rotterdam: Lemniscaat.

Redactie Balans Belang (2002). Interview met Koos Henneman. *Balans Belang*, 28.

<http://examenblad.kennisnet.nl>: het examenblad, 'dyslexie', artikel 55, maart 2003.

Met dank aan Korine Wit, Roos Wierts, Ilone Franken en Theo van der Maazen.

Advertentie

Readingpen

Lexima

tel: 033 432 44 52
fax: 033 432 44 53
info@lexima.nl

De ReadingPen is een mobiele leespen die **scant, spreekt, spelt, verklaart en vertaalt**. Deze leeshulp is speciaal ontwikkeld voor leerlingen met dyslexie.

De ReadingPen bevat **drie woordenboeken**: het complete **van Dale** Groot woordenboek van het hedendaags Nederlands, Engels-Nederlands & Nederlands-Engels. De Pen spreekt met Nederlandse en Engelse stem en leest ruim **820.000** woorden. De ReadingPen is altijd en **overall** te gebruiken, zonder computer.

Uit onderzoek blijkt dat leerlingen teksten sneller en beter begrijpen. En dat hun **zelfredzaamheid** flink toeneemt!

www.readingpen.nl